

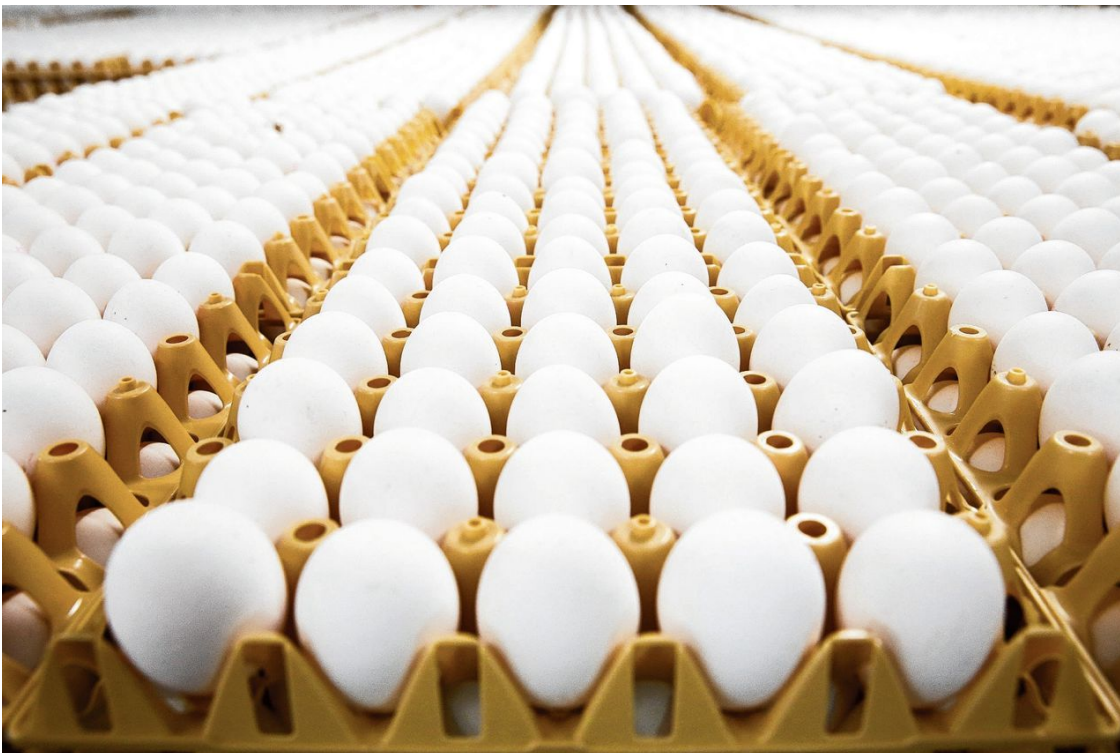
Hoe herken ik een besmet ei? En negen andere vragen

Besmette kippeneieren

De NVWA waarschuwt voor eieren die fipronil bevatten. Hoe schadelijk is die stof? En hoe herken je een besmet ei?

- Geertje Tunter
- Sander Voormolen

1 augustus 2017

Consumenten wordt sinds maandag aangeraden extra goed op te letten voor ze een eitje eten. De Nederlands Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) [waarschuwt voor een giftige stof die in eieren is gevonden](#). Bij sommige eieren vormt consumptie zelfs „acuut gevaar” voor de volksgezondheid, aldus de NVWA.

1. Wat is er mis met die eieren?

De eieren waar de NVWA voor waarschuwt bevatten een te hoge concentratie fipronil. Dat is een bestrijdingsmiddel, onder meer tegen bloedluizen bij kippen dat niet gebruikt mag worden in de voedselketen.

Bij de eieren van één boerderij is zoveel fipronil aangetroffen dat de toezichthouder aanraadt de eieren niet te eten en weg te gooien. Dat is het ei dat „acuut” gevaarlijk kan zijn.

Daarnaast zijn er verschillende andere kippenboeren die in mindere mate besmet zijn. „Uit voorzorg” raadt de NVWA aan om deze eieren niet aan kinderen te geven. Voor kinderen geldt een lagere grenswaarde dan bij volwassenen.

Op dit moment zijn er zo’n 138 Nederlandse kippenboerderijen ‘geblokkeerd’. Ze worden onderzocht of er sprake is van besmetting. Vlees of eieren mogen deze boerderijen niet af.

1. Wat is fipronil?

Fipronil is een breedwerkend bestrijdingsmiddel dat insecten en mijten doodt. De stof behoort tot de fenylpyrazolen. Het verstoort de werking van het centrale zenuwstelsel van ongedierte, waardoor zij doodgaan.

2. Hoe giftig is fipronil?

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) beschouwt fipronil voor de mens als ‘matig toxisch’. Mensen die de stof via het voedsel hebben binnengekregen kunnen last krijgen van zweetaanvallen, misselijk of duizelig worden, en hoofd- of buikpijn krijgen. Bij een eenmalige blootstelling verdwijnen deze symptomen echter snel zonder blijvende gevolgen voor de gezondheid.

Vanuit het maagdarmsstelsel wordt de stof slecht opgenomen in het lichaam, waardoor het grootste deel via de ontlasting het lichaam weer verlaat. In de wetenschappelijke literatuur staat een beschrijving van een blinde Chinese vrouw van 77 jaar die per ongeluk de inhoud van een mierenlokdoosje met fipronil opat, omdat ze dacht dat het een koekje was. De vrouw voelde zich een half uur daarna wat ‘wazig’ maar bij een uitvoerige medische controle enkele uren daarna, bleek er geen schade aan haar gezondheid.

In proefdieronderzoek is vastgesteld dat fipronil in hoge doses de schildklier, lever en nieren kan aantasten.

Lees ook het laatste nieuws over de besmette eieren: [Veel eieren toch gewoon te eten, zegt NVWA](#)

1. Hoe herken ik een besmet ei?

Elke kippenboerderij heeft een eigen code die op het ei gedrukt wordt. Het ei dat acute gezondheidsproblemen kan opleveren heeft de code X-NL-40155XX. Op het ei zijn de X-en ook een getal. Zie de website van de [NVWA voor alle codes](#).

De NVWA onderzoekt nog verschillende monsters. Als het nodig is worden nieuwe ei-codes toegevoegd op de NVWA-website (nvwa.nl).

1. Waar zijn die besmette eieren terecht gekomen?

Een deel is dus in de supermarkt beland en verkocht – vandaar de waarschuwing. Een ander deel is teruggehaald uit winkels.

Dan zijn er ook nog de eieren die niet in een eierdoosje terecht komen, maar verwerkt worden in bijvoorbeeld cake, sauzen of eiersalades. Op dit moment wordt door de NVWA in kaart gebracht waar en hoe de besmette eieren verwerkt zijn.

Bij vier bedrijven werd in juli 2017 al fipronil in de eieren aangetroffen. De pluimveehouders [moesten de eieren terugroepen](#).

1. Hoe is het verboden middel in de eieren terecht gekomen?

Volgens Eric Hubers van boerenorganisatie LTO is de fipronil, verboden voor dieren die vlees of eieren produceren, illegaal gemengd met andere bestrijdingsmiddelen tegen bloedluis die wél gebruikt mogen.

Het Functioneel Parket doet onderzoek naar één bedrijf dat mogelijk het middel heeft toegepast. Ook kijken ze naar mogelijke toeleveranciers. Er wordt onder meer samengewerkt met de Belgische autoriteiten.

Volgens LTO als de pluimveevakbond NVP gaat het om ChickFriend uit Barneveld. Het is nog onduidelijk of het Barneveldse bedrijf fipronil met opzet door het bestrijdingsmiddel heeft gemengd, zegt Hennie de Haan van NVP.

Volgens Hubers waren de kippenboeren niet op de hoogte van het gebruik van fipronil. „Daar ga ik vanuit.”

Meerdere pluimvee-organisaties vermoeden dat het bedrijf uit Barneveld anti-luizenmiddel geleverd kreeg van een Belgisch ongediertebestrijdingsbedrijf, waar de Belgische toezichthouder FAVV op 20 juli een inval deed. Vorige week werd ook een aantal Belgische kippenbedrijven vanwege fipronilbesmetting gesloten door de FAVV.

1. Wat moet je doen als je per ongeluk al een fipronil-ei gegeten hebt?

Eigenlijk niets. De concentratie die één ei bevat, vormt waarschijnlijk geen direct gevaar voor de gezondheid. Echter, de dosis maakt het gif. Dus als je deze eieren zou blijven eten komt de gezondheid wel in gevaar. Daarnaast zijn kleine kinderen en de ongeboren kinderen van zwangere vrouwen waarschijnlijk gevoeliger voor de effecten van de stof. Het is daarom toch verstandig de verdachte eieren terug te brengen of weg te gooien.

Lees ook: [De kippenhoofdstad tikt gerust nog een eitje](#)

1. Waarom is er onduidelijkheid over het advies van de NVWA?

Woensdagochtend ontstond verwarring over het standpunt van de NVWA. In het actualiteitenprogramma *Nieuwsuur* adviseerde de plaatsvervangend inspecteur-generaal van de NVWA Freek van Zoeren dinsdagavond om tijdelijk geen eieren te eten. Van Zoeren: „Als iemand zegt dat hij kan leven zonder een ei te eten tot zondag, zou ik dat aanraden.” Van Zoeren noemde zondag, omdat dan alle tests naar kippenbedrijven die mogelijk ook besmet zijn met fipronil uitgevoerd zouden zijn.

Woordvoerder van de NVWA Paula de Jonge wilde dat advies woensdagochtend echter niet herhalen. Ze zei het „lastig” te vinden hoe ze met die uitspraak om moet gaan en houdt vast aan het advies om [alleen eieren die bewezen te veel fipronil bevatten niet te eten](#). „We doen onderzoek naar ongeveer een vijfde van de sector. Bij vierde van de bedrijven gaan we ervan uit dat er niets aan de hand is. Je wil niet de hele sector in diskrediet brengen.”

Woensdag meldde de NVWA dat de testuitslagen van bedrijven die mogelijk ook besmet zijn, niet zondag maar al die avond afgerond zouden zijn. Dat werd uiteindelijk donderdagavond. Volgens de toezichthouder liggen sinds vorige week woensdag geen eieren meer in de supermarkt van bedrijven die onderzocht worden op fipronilgebruik.

1. Liggen er nog besmette eieren in de supermarkt?

Het klonk zo stellig: er liggen géén besmette eieren meer in de supermarkt, zo liet de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit de afgelopen dagen herhaaldelijk weten.

Toch haalt Albert Heijn 14 eiersoorten uit de schappen omdat daar mogelijk fipronil in zit, maakte de grootste supermarktketen van Nederland donderdag bekend. „In principe zouden er geen besmette eieren meer in de winkel moeten liggen”, legt een woordvoerder van AH uit. Bij het vakkenvullen worden nieuwe producten achteraan gezet, waardoor de ‘oudste’ er het eerst uitgaan. In combinatie met de hoge omloopsnelheid zouden de mogelijk besmette eieren intussen verdwenen moeten zijn. „Maar dat kunnen we niet garanderen”, zegt de woordvoerder. „Daarom nemen we de eieren uit voorzorg uit de handel.”

Of de één na grootste supermarkt, Jumbo, tot vergelijkbare maatregelen overgaat, is niet duidelijk. Een woordvoerder zegt het beleid van de NVWA te volgen en hierover verder geen mededelingen te doen. Volgens het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel loopt de schade voor de supermarkten in de miljoenen.

Eerder op donderdag besloot de Duitse supermarktketen REWE voorlopig geen Nederlandse eieren meer te verkopen. Jaarlijks exporteert Nederland ruim 4,5 miljard eieren naar Duitsland, waar REWE en dochterbedrijf Penny met zo’n vijfduizend winkels de op een na grootste supermarktketen op de markt is. Twee op de drie eieren die in Nederland worden geproduceerd, komen uiteindelijk in Duitsland terecht.

1. Hoe gaat het nu verder met de gesloten pluimveebedrijven?

Van de 180 pluimveebedrijven die op last van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) zijn gesloten, blijven er 138 vooralsnog dicht. In de eieren van deze bedrijven is na onderzoek fipronil aangetroffen.

De NVWA raadt het eten van eieren van het bedrijf met de code 2-NL-4015502 nog steeds voor iedereen af. Aan de 27 bedrijven met eieren die beter niet aan kinderen worden gegeven, worden nog 32 bedrijven toegevoegd.